

TUNNITÖÖ

ALTERNATIIVSED MAJANDUSMUDELID

EESMÄRK	Õpilased mõistavad, millised on praeguse majandusmudeli piirangud tagamaks inimeste ja looduse heaolu, ning kujundavad oma nägemuse õiglasemast ja kestlikumast majandusest, kasutades inspiratsioonina tasaarengu, söõrikumajanduse ja ringmajanduse põhimõtteid.
ÕPITULEMUSED	Õpilane: • selgitab, miks lõputu majanduskasvu mudel on ökoloogiliselt ja sotsiaalselt problemaatiline; • oskab kirjeldada tasaarengu, söõrikumajanduse ja ringmajanduse põhimõtteid; • kavandab ja põhjendab oma nägemust õiglasest ja kestlikust majandusmudelist; • seob oma ideed Eesti ja globaalse majanduse olukorraga; • oskab kriitiliselt arutleda, milliseid samme võiks Eesti astuda õiglasema majanduse suunas.
ÕPPEVAHENDID TUNNI LÄBIVIIMISEKS	• Plakatid või A3-paberid ja markerid • Töölehed • Tahvel ja märkmepaberid refleksiooniks
TUNNI PIKKUS	75 min
ETTEVALMISTAV KODUTÖÖ	Õpilased loevad kodus läbi peatüki „Alternatiivsed majandusmudelid“.
SISSEJUHATUS (10 MIN)	Õpetaja alustab tundi aruteluga, mis toetub õpilaste kodus loetud peatükile „Alternatiivsed majandusmudelid“. • Õpilased arutavad esmalt neljastes rühmades, seejärel kogu klassiga. Rühmaarutelu suunavad küsimused (õpetajale). • Millised on tasaarengu, söõrikumajanduse ja ringmajanduse peamised sarnasused ja erinevused? • Milliseid nende lähenemiste elemente on juba praegu Eestis või mujal maailmas näha? • Millised tugevused, kahtlused või kriitilised küsimused teil nende mudelite puhul tekkisid? • Kuidas võiks neid lähenemisi omavahel ühendada ja milline võiks olla esimene praktiline samm nende suunas?

- Õpetaja palub rühmadel kirja panna märksõnad ja tähelepanekud, mida nad hiljem kasutavad oma plakati koostamisel.
- Lühikeses klassiarutelus aitab õpetaja tõmmata kokku põhijooned.
 - Millised ideed ja mõtted kordusid?
 - Milliseid uusi vaatenurki pakkusid kolme mudeli võrdlused?

Õpetaja lõpetab sissejuhatuse selgitusega, et edasi hakkame kujundama oma nägemust õiglasest ja kestlikust majandusest. Kasutame tasaarengu, sõõrikumajanduse ja ringmajanduse ideid inspiratsioonina, kuid loome midagi, mis sobitub Eesti ja maailma praegusesse olukorda.

LOOVRÜHMATÖÖ:
„MEIE IDEAALNE
MAJANDUSMUDEL“
(35 MIN)

Õpilased arutavad ja loovad arutelu põhjal plakati, mis kujutab võimalikult ideaalset majandusmudelit. Mudel tagab:

- inimeste heaolu ja võrdsuse;
- looduskeskkonna säilimise;
- toimiva majanduse (tootmine, töö, kaubandus).

Õpilased märgivad plakatile:

- mudeli nime ja loosungi;
- mudeli joonise või skeemi;
- kolm põhimõtet;
- lühikese põhjenduse: miks see toimiks Eestis?

Plakat luuakse, tuginedes töölehel olevatele abiküsimustele (vt allpool).

Õpetaja toetab rühmatööd suunavate küsimustega ja tuletab meelde kolme inspiratsioonimudeli põhimõtteid.

- **Tasaareng:** tootmise ja tarbimise vähendamine võrdsuse ja keskkonnanahoiu nimel.
- **Sõõrikumajandus:** inimeste sotsiaalsete miinimumide ja planeedi ökoloogiliste piiride tasakaal.
- **Ringmajandus:** ressursside maksimaalne taaskasutus ja jäätmete vähendamine.

Need näited toimivad inspiratsioonina, mitte etteantud mallina. Õpetaja selgitab, et eesmärk on mitte korrata täpselt põhimõtteid, mis olid kolmes näites esile toodud, vaid püüda neid kombineerida või mõelda midagi hoopis uut.

**ESITLUSED JA
REFLEKSIOON:
„KUIDAS NÄEB
VÄLJA ÕIGLANE
TULEVIK?“
(15 MIN)**

- Iga rühm esitleb oma mudelit (5 minutit).
- Klass kirjutab märkmepaberitele:
 - ühe asja, mis neid inspireeris;
 - ühe asja, mida nad sooviksid Eestis näha.
- Ühine arutelu
 - Mis oli ühine joon kõigis teie mudelites?
 - Millisel viisil saab õiglane majandus toimida olukorras, kus majanduskasv ei ole keskne eesmärk?
 - Milliseid samme võiks Eesti päriselt astuda õiglasema majanduse suunas?

TÖÖLEHT

ABIKÜSIMUSED

- Kuidas sinu mudelis jagatakse rikkust ja tööd?
- Milline on riigi ja turu roll?
- Kuidas sinu mudel vähendab keskkonnamõju?
- Kuidas mõõta edu, kui mitte SKT abil?
- Kuidas on sinu mudel seotud teiste riikide ja maailmaga?
- Kuidas tagada, et kõik ühiskonnarühmad tunneksid end selles süsteemis kaasatuna?
- Kuidas sinu mudelis tasakaalustatakse majanduslik kasu ja looduse piirid?
- Kuidas sinu mudel soodustab kogukondlikku koostööd ja vastastikust hoolivust?

- Kuidas sinu mudelis jagatakse rikkust ja tööd?
- Milline on riigi ja turu roll?
- Kuidas sinu mudel vähendab keskkonnamõju?
- Kuidas mõõta edu, kui mitte SKT abil?
- Kuidas on sinu mudel seotud teiste riikide ja maailmaga?
- Kuidas tagada, et kõik ühiskonnarühmad tunneksid end selles süsteemis kaasatuna?
- Kuidas sinu mudelis tasakaalustatakse majanduslik kasu ja looduse piirid?
- Kuidas sinu mudel soodustab kogukondlikku koostööd ja vastastikust hoolivust?

- Kuidas sinu mudelis jagatakse rikkust ja tööd?
- Milline on riigi ja turu roll?
- Kuidas sinu mudel vähendab keskkonnamõju?
- Kuidas mõõta edu, kui mitte SKT abil?
- Kuidas on sinu mudel seotud teiste riikide ja maailmaga?
- Kuidas tagada, et kõik ühiskonnarühmad tunneksid end selles süsteemis kaasatuna?
- Kuidas sinu mudelis tasakaalustatakse majanduslik kasu ja looduse piirid?
- Kuidas sinu mudel soodustab kogukondlikku koostööd ja vastastikust hoolivust?

- Kuidas sinu mudelis jagatakse rikkust ja tööd?
- Milline on riigi ja turu roll?
- Kuidas sinu mudel vähendab keskkonnamõju?
- Kuidas mõõta edu, kui mitte SKT abil?
- Kuidas on sinu mudel seotud teiste riikide ja maailmaga?
- Kuidas tagada, et kõik ühiskonnarühmad tunneksid end selles süsteemis kaasatuna?
- Kuidas sinu mudelis tasakaalustatakse majanduslik kasu ja looduse piirid?
- Kuidas sinu mudel soodustab kogukondlikku koostööd ja vastastikust hoolivust?